
Vergaderjaar 2015–2016

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1389

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 augustus 2016

Hierbij zend ik u het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 11 en 12 juli 2016 te Brussel.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Eurogroep

Economische situatie

De Eurogroep is door de Europese Commissie en de ECB geïnformeerd over de economische situatie, met name sinds het referendum in het Verenigd Koninkrijk. Hierbij werd benadrukt dat de Brexit onzekerheid heeft gebracht met mogelijke navenante economische gevolgen, hoewel het herstel in de eurozone *on track* blijft. In de komende maanden zullen de ramingen worden geüpdatet. De Commissie gaf aan dat de focus moet blijven liggen op een stabiele bankensector en een het doorvoeren van structurele hervormingen. De Eurogroepvoorzitter gaf aan dat voor de bankensector al een raamwerk is vastgesteld, namelijk de bankenunie, en dat het van belang is de regels die daaruit voortvloeien te volgen.

Ierland vijfde post-programme surveillance missie

De Europese Commissie heeft de resultaten gepresenteerd van de vijfde post-programme surveillance missie van de Europese Commissie, ECB, IMF en het ESM naar Ierland die van 7 t/m 10 juni plaatsvond. Hierin werd het beeld geschetst zoals ook beschreven in de Geannoteerde Agenda ten behoeve van deze Eurogroep,¹ waarbij vooral de economische groei in positieve zin opviel en benadrukt werd dat procyclisch beleid voorkomen dient te worden. De Ierse Minister van Financiën Noonan gaf aan specifieke uitdagingen te zien voor de nieuwe Ierse regering in de huizenmarkt, de arbeidsmarkt, en de gezondheidszorg.

Portugal vierde post-programme surveillance missie

De Europese Commissie heeft de resultaten gepresenteerd van de vierde post-programme surveillance missie van de Europese Commissie, ECB, IMF en het ESM naar Portugal die van 15 t/m 22 juni plaatsvond. Gelijk aan de PPS missie bij Ierland volgde deze inhoudelijk de lijnen zoals beschreven in de Geannoteerde Agenda ten behoeve van deze Eurogroep. De toon was echter wel wat kritischer en reflecteerde zorgen betreffende de (toegenomen) risico's van de Portugese economie en bankensector. De Eurogroepvoorzitter heeft Portugal opgeroepen een duidelijke hervormingsstrategie te hanteren om het vertrouwen in de Portugese economie te versterken.

Fiscal Stance

In de Eurogroep heeft de Europese Commissie een presentatie gegeven over de fiscal stance in de eurozone. De Commissie benoemde drie aspecten, namelijk 1) dat de eurozone een «broadly neutral fiscal stance» zou moeten handhaven, 2) dat de geografische spreiding van de fiscal stance sub-optimaal is, en 3) dat de lidstaten hun overheidsfinanciën moeten verbeteren, onder andere door structurele hervormingen en de efficiency van publieke uitgaven. In de aankomende conceptbegrotingen dienen de specifieke uitdagingen per land terug te komen. In de discussie werd het belang besproken van groeivriendelijke begrotingen, waarbij erkend werd dat prudent begrotingsbeleid en investeringen een goede balans vergen.

¹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1387.

Tevens is gevraagd verder te spreken over de timing van het aanleveren van de conceptbegrotingen; bij de volgende Eurogroep komt men daar op terug.

Thematische discussie investeringen

In de Eurogroep is een thematische discussie gevoerd over barrières en belemmeringen voor investeringen in het eurogebied. Aanleiding voor deze discussie zijn de landenspecifieke aanbevelingen voor de eurozone over investeringen in 2015. De Europese Commissie heeft haar bevindingen en analyse gedeeld over barrières voor investeringen. Verschillende Ministers van Financiën benadrukten het belang van publieke (en private) investeringen om de economische groei te bevorderen. Ook deelden zij hun ervaringen, bijvoorbeeld rondom publiek-private samenwerking en het belang van duidelijke regelgeving betreffende statistiek. Ook werd de investeringsclausule in het SGP ter sprake gebracht. De Eurogroepvoorzitter heeft de EWG gevraagd verder te werken aan de efficiency van het openbaar bestuur, het vestigingsklimaat en sectorspecifieke knelpunten betreffende regelgeving. Ook is de EWG gevraagd verder te kijken naar de statistische behandeling van publiek-private samenwerking en de criteria van de investeringsclausule in het SGP. Na de zomer zal de Eurogroep hier weer op terugkomen.

Implementatie SGP

In zowel de Eurogroep als de Ecofinraad is gesproken over de situatie in Spanje en Portugal. Op 7 juli heeft de Europese Commissie op basis van artikel 126(8) van het EU-Werkingsverdrag een aanbeveling aan de Raad gedaan om ineffectieve actie in het kader van de buitensporigtekortprocedure voor zowel Spanje als Portugal vast te stellen. Er bestond onder lidstaten brede steun voor het voorstel van de Commissie en de Ecofinraad van 12 juli heeft formeel ineffectieve actie vastgesteld.

Met de vaststelling door de Ecofinraad van ineffectieve actie in de buitensporigtekortprocedure op 12 juli trad een aantal vervolgstappen in werking. Over het kabinetsstandpunt aangaande deze voorstellen is de Kamer op 1 augustus jl. separaat geïnformeerd (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1388). Op woensdag 27 juli heeft de Commissie voorstellen gedaan om de voorgeschreven boete voor Spanje en Portugal op te heffen. Deze voorstellen zijn aangenomen tenzij de Raad met gekwalificeerde meerderheid besluit om de voorstellen binnen 10 dagen te verwerpen of aan te passen. Tevens heeft de Commissie voorgesteld om Portugal één jaar en Spanje twee jaar uitstel te geven om het buitensporig tekort te beëindigen. Op basis van het EU-Werkingsverdrag wordt hierover gestemd met gekwalificeerde meerderheid. Eurozonelanden hebben zich met het Verdrag voor stabiliteit, coördinatie en governance in de economische en monetaire unie (VSCG) echter vastgelegd om Commissievoorstellen in het kader van de buitensporigtekortprocedure te steunen, tenzij wordt vastgesteld dat een gekwalificeerde meerderheid van hen tegen het voorstel is.

De aanbevelingen voor een Raadsbesluit met een nieuwe deadline om het buitensporig tekort terug te dringen zijn na een schriftelijke procedure aangenomen. Voorafgaand aan de schriftelijke procedure is formeel geconsulteerd of er bij de eurozonelanden sprake is van een gekwalificeerde meerderheid om de voorstellen van de Commissie te blokkeren dan wel aan te passen. Nederland heeft uitgesproken het pakket aan voorstellen van de Commissie niet te steunen. Hoewel sommige lidstaten zorgen hadden over het weinig ambitieuze tijdspad, was geen sprake van een gekwalificeerde meerderheid om de voorstellen van de Commissie te

blokkeren dan wel aan te passen. Op basis van het VSCG is hiermee de verplichting om Commissievoorstellen in het kader van de buitensporigtekortprocedure te steunen op Nederland van toepassing. Nederland heeft dan ook ingestemd met de Raadsbesluiten met een nieuwe deadline om het buitensporig tekort terug te dingen, met daarbij de aantekening dat het VSCG Nederland verplicht om in te stemmen. De boetevoorstellen zijn aangenomen aangezien de Raad niet binnen 10 dagen met gekwalificeerde meerderheid heeft besloten om de voorstellen van de Commissie te verwerpen of aan te passen.

Ecofinraad

Werkprogramma Slowaaks voorzitterschap

De Slowaakse Minister van Financiën Peter Kazimir heeft het werkprogramma voor de Ecofinraad voor het aankomende half jaar gepresenteerd en toegelicht. Slowakije zal zich onder andere willen richten op verdieping van de EMU, de evaluatie van het EFSI, voortgang in de vervolmaking van de kapitaalmarktunie en de bankenunie, en het bereiken van een goede EU-begroting voor 2017.

Mededeling over verdere maatregelen ter verbetering van fiscale transparantie

De Europese Commissie heeft een mededeling gepresenteerd over verbetering van transparantie en van de aanpak van belastingontwijking en -ontduiking. De Commissie benadrukte het belang van deze mededeling in het kader van de strijd tegen belastingontwijking. Er was in het algemeen steun voor de mededeling, waarbij het belang werd aangegeven de kwaliteit en toegang tot UBO-registers te verbeteren. Wel uitten enkele lidstaten hun zorgen over de mate waarin openbaarmaking van Country-by-Country reporting de effectiviteit ten goede komt. Het Voorzitterschap heeft aangegeven te streven naar een akkoord over de toegang van belastingdiensten tot UBO-registers en Raadsconclusies over deze mededeling.

Implementatie Bankenunie

In zijn laatste Ecofinraad heeft Commissaris Hill een update gegeven over de stand van zaken met betrekking tot de nationale implementatie van diverse elementen van de Bankenunie. Er is sinds de vorige Ecofinraad in juni echter niets veranderd.

Stand van zaken bankenhervormingen Bazelse Comité

De Ecofinraad heeft gesproken over voorstellen die op dit moment in het Bazelse Comité worden besproken om het risicogewogen kapitaaleisenraamwerk verder te verstevigen. Doel van deze voorstellen is onder meer om ongewenste verschillen tussen banken in de risicogewogen kapitaalratio's terug te dringen. De doelstelling van het Bazelse Comité is om hier eind 2016 afspraken over te hebben gemaakt. De Ecofinraad sprak over dit onderwerp omdat – indien de nu voorliggende Bazelse voorstellen onverkort zouden worden ingevoerd – de impact op Europese banken groot kan zijn.

De Ecofinraad heeft over dit onderwerp Raadsconclusies aangenomen; deze conclusies zijn bijgevoegd bij dit verslag². De conclusies spreken ten eerste steun uit voor de doelstellingen van het Bazelse Comité om het risicogewogen kapitaaleisenraamwerk verder te versterken. Daarbij wordt

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

wel benadrukt dat in het risicogewogen raamwerk, de risico's in verhouding tot de eisen moet blijven staan. Ook spreekt de Ecofinraad de verwachting uit dat deze aanpassingen aan het Bazelse kapitaaleisen-raamwerk niet zou moeten leiden tot een significante stijging van de algehele kapitaaleisen en, om die reden, ook niet tot grote verschillen tussen regio's. Het Bazelse Comité heeft in een eerder stadium zelf ook al uitgesproken dat dit niet het doel is van de voorliggende hervormingen. Nederland heeft zich in de discussie vooral uitgesproken voor een sterk raamwerk, hetgeen op de lange termijn de financiële stabiliteit het meest garandeert.

Europees semester – landenspecifieke aanbevelingen en implementatie SGP

De Ecofinraad heeft de landenspecifieke aanbevelingen formeel aangenomen waarmee de cyclus van de landenspecifieke aanbevelingen is afgerond. De beslissing van de Europese Commissie over Spanje en Portugal is verwerkt in de aanbevelingen (zie verder ook agendapunt «SGP implementatie» hierboven).

Derde pijler investeringsplan voor Europa

De Ecofinraad heeft gesproken over de derde pijler van het investeringsplan voor Europa. De Europese Commissie onderstreepte bij monde van Commissaris Dombrovskis het belang van de derde pijler en het wegnemen van investeringsbelemmeringen. Hij wees op de noodzaak om insolventieraamwerken te versterken, de relevante landenspecifieke aanbevelingen beter te implementeren en op enkele initiatieven op EU-niveau zoals de kapitaalmarktunie. De EIB wees investeringsbelemmeringen die de EIB tijdens haar dagelijkse werk tegenkomt, zoals het feit dat energiebesparende investeringen individueel vaak te klein zijn en gegroepeerd moeten worden en dat de regels voor publiek-private samenwerking te moeilijk zijn. Meerdere Ministers wezen vervolgens op de ervaringen in hun eigen land en kwamen met voorbeelden waar barrières ontstonden, bijvoorbeeld investeringen in infrastructuur. Tijdens de informele Ecofin in Bratislava in september zal er worden teruggekomen op alle pijlers van het investeringsplan voor Europa.

Vorbereiding G20 vergadering Ministers van Financiën en Centrale Bank Gouverneurs 23 en 24 juli in Chengdu

Tijdens de Ecofinraad zijn zonder discussie de Terms of Reference (ToR) voor de G20 aangenomen.

Convergentierapporten

In de Ecofinraad hebben de Europese Commissie en de ECB kort hun convergentierapporten gepresenteerd waarin ze aangeven in hoeverre de lidstaten zonder euro (buiten Denemarken en het VK) voldoen aan de convergentiecriteria voor toetreding tot de eurozone. Geen van de betreffende lidstaten voldoet aan meer dan drie van de vijf criteria en de verwachting is ook niet dat dit in afzienbare tijd zal gebeuren. Er heeft verder geen discussie plaatsgevonden.

Anti-Money Laundering (Anti-witwassen)

De Europese Commissie heeft bij monde van Commissaris Jourova de voorstellen gepresenteerd om de 4e Anti-witwasrichtlijn (RI 2015/849) te wijzigen. Deze richten zich onder meer op strengere normen inzake het cliëntenonderzoek ten aanzien van prepaid cards, samenwerking tussen

Financiële Inlichtingen Eenheden (FIU's), verscherpte maatregelen met betrekking tot derde landen met een hoog risico op het vlak van terrorismefinanciering en witwassen, publieke openbaarheid van UBO-gegevens en duidelijker verplichtingen met betrekking tot UBO-registers. Het doel van de wijzigingen is enerzijds de versterking van de bestrijding van de financiering van terrorismefinanciering en anderzijds de vergroting van de transparantie. De aanslagen in het najaar van 2015 in Parijs en de Panama papers waren respectievelijk de concrete aanleiding voor deze doelen. Meerdere lidstaten verwelkomden de voorstellen en benadrukten het belang hiervan. Door enkele lidstaten werd aangegeven dat een implementatiedatum van 1 januari 2017 aan de (en mogelijk te) optimistische kant is, maar het Slowaakse Voorzitterschap gaf aan snel van start te gaan met technische werk met als doel spoedig een Raadsakkoord te bereiken.